

Khi "content" đánh mất lương tri

ISSN: 2734-9195 14:34 31/07/2026

Giữ gìn sự tôn nghiêm của nghĩa trang liệt sĩ vì thế không chỉ là bảo vệ không gian tưởng niệm, mà còn là bảo vệ lương tri của xã hội, bảo vệ ký ức lịch sử của dân tộc và gìn giữ những giá trị nhân văn để truyền lại cho các thế hệ mai sau.

Sự hy sinh cao cả của các anh hùng liệt sĩ là giá trị thiêng liêng của dân tộc, không thể trở thành công cụ để câu view, câu like hay là đề tài để kiếm tiền trên mạng xã hội.

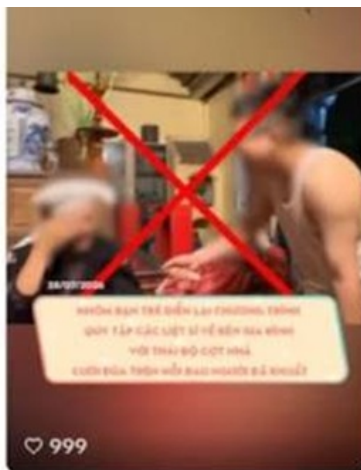
Thế nhưng, một bộ phận người làm nội dung đang bất chấp đạo đức khi khai thác yếu tố tâm linh, dàn dựng các video phản cảm tại nghĩa trang, nhạo báng những hoạt động tri ân.

Khi sự hy sinh bị biến thành “content” vô đạo đức

Nghĩa trang liệt sĩ là nơi con người bước đi bằng sự kính cẩn, nói với nhau bằng những lời thì thầm và cúi đầu trước sự hy sinh của các thế hệ cha anh, thì cá biệt ở một vài nơi và trên không gian mạng, sự tĩnh lặng ấy đang có nguy cơ bị phá vỡ bởi một số người làm nội dung từ những chiếc điện thoại ghi hình, những máy quay hướng về từng giọt nước mắt và những kịch bản được chuẩn bị sẵn để tạo ra các video gây sốc.

BỨC XÚC: NHÓM BẠN TRẺ TÁI HIỆN ...
2 giờ trước

Nhóm bạn trẻ diễn lại chương trình q...
1 giờ trước

NHIỀU NGƯỜI BỨC XÚC BẰNG ĐOẠN...
14 giờ trước

Phần nộ nhóm làm clip cợt nhả về “hành trình tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ”.

Nguồn ảnh: Facebook Tiếng Tổ Quốc

(<https://www.facebook.com/share/p/1F6nWeT2Vx/>)

Mục đích của những trò phản cảm này là thu hút lượt xem, lượt chia sẻ và doanh thu từ các nền tảng số.

Họ dựng lên những câu chuyện không đầu không cuối, không biết ở đâu, khi nào về ... “liệt sĩ báo mộng”, “vong nhập”, “linh hồn hiện về” hoặc cố tình ghi lại những hình ảnh khốc lóc, gào thét của người đi viếng mộ rồi cắt ghép, thêm nhạc nền và những dòng chú thích đầy tính kích động để dẫn dắt cảm xúc người xem.

Ngày 28/7, Công an tỉnh Ninh Bình đã làm việc với 3 nam thanh niên liên quan đoạn clip tái hiện một phần chương trình cầu truyền hình “Sao sáng dẫn đường - Hành trình tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ” phát sóng trên VTV1 tối 26/7.

Đoạn clip gây bức xúc trên mạng xã hội khi tái hiện chương trình bằng lối thể hiện cợt nhả, thiếu tôn trọng, vô cảm, kèm nhiều lời thoại phản cảm, không phù hợp.

Dù những nội dung đó được ngụy biện dưới danh nghĩa “giải trí”, “sáng tạo” hay “tự do thể hiện”, thì bản chất vẫn là khai thác nỗi đau từ ký ức lịch sử nhằm phục vụ những “lợi ích cá nhân” không trong sáng.

Nghiêm trọng hơn, những hành vi ấy không chỉ xúc phạm đến sự hy sinh của các anh hùng liệt sĩ mà còn làm tổn thương sâu sắc đến thân nhân của họ, đến tình cảm của nhân dân cả nước.

Bất kỳ hành vi nào đem sự hy sinh ấy ra nhạo báng, đem nước mắt của thân nhân ra làm công cụ câu tương tác hay biến nghĩa trang thành “phim trường” đều không thể được coi là sáng tạo nội dung, mà là sự lệch chuẩn về đạo đức và sự xuống cấp về nhân cách, thể hiện sự ngu dốt về văn hóa ứng xử trên không gian mạng.

Một xã hội sẽ rất khó duy trì nền tảng nhân văn nếu những người làm nội dung coi mọi thứ đều có thể trở thành “content”, kể cả sự hy sinh của các anh hùng liệt sĩ và nỗi đau chưa bao giờ nguôi ngoai của những người ở lại.

Bởi khi lương tri bị đánh đổi để lấy lượt xem, thì thứ mất đi không chỉ là danh dự của người tạo nội dung, mà còn là sự tôn nghiêm của ký ức lịch sử và lòng biết ơn - những giá trị làm nên cốt cách của dân tộc Việt Nam.

Nhà Phật dạy về chính nghiệp, đừng bao giờ kiếm lợi từ nỗi đau của người khác

Dưới góc nhìn của Phật giáo, từ câu chuyện cảm động về sự hy sinh của các anh hùng liệt sĩ để khai thác nỗi đau của thân nhân hoặc thêu dệt những câu chuyện huyền hoặc thu hút sự chú ý trên mạng xã hội không chỉ là hành vi lệch chuẩn về đạo đức mà còn tạo ra những hệ lụy và nghiệp xấu cho bản thân.

Trong Bát Chánh Đạo, Chính mạng được xác định là một trong tám con đường đưa con người đến đời sống chân chính.

Chính mạng đòi hỏi con người kiếm sống bằng nghề nghiệp lương thiện, không dựa vào sự gian dối, lừa gạt, mê tín hoặc khai thác niềm tin của người khác để

thu lợi.

Tinh thần ấy cũng được khẳng định trong Kinh Pháp Cú, câu 183: “Không làm các điều ác; siêng làm các việc lành; giữ tâm ý trong sạch; đó là lời chư Phật dạy”. Đây không chỉ là lời khuyên dành cho người tu hành mà còn là chuẩn mực đạo đức phổ quát đối với mọi người trong đời sống xã hội.

Khi một người cố tình dựng chuyện “vong nhập”, “liệt sĩ báo mộng” hoặc tạo ra những màn khóc lóc nhằm kích động cảm xúc để kiếm tiền, thì hành vi đó đã đồng thời vi phạm cả ba nguyên tắc mà đức Phật chỉ dạy: Tạo nghiệp bất thiện, nuôi lớn lòng tham và làm ô nhiễm tâm ý bằng sự dối trá.

Bên cạnh đó, giáo lý Phật giáo còn chỉ rõ rằng tham, sân, si là ba độc làm che mờ trí tuệ và là nguồn gốc của mọi khổ đau.

Trong nhiều bài kinh thuộc Kinh Tăng Chi Bộ, Đức Phật nhiều lần nhấn mạnh rằng lòng tham khiến con người sẵn sàng đánh đổi danh dự, đạo đức và lương tri để mưu cầu lợi ích trước mắt.

Đối chiếu với hiện tượng một số người biến nghĩa trang liệt sĩ thành nơi sản xuất nội dung câu tương tác, có thể thấy chính lòng tham đối với lượt xem, doanh thu và sự nổi tiếng đã khiến họ vượt qua những giới hạn tối thiểu của đạo đức.

Khi đồng tiền trở thành mục tiêu cao nhất, sự thiêng liêng của ký ức lịch sử cũng có thể bị biến thành công cụ kinh doanh.

Quan điểm của Giáo hội Phật giáo Việt Nam trong nhiều năm qua cũng luôn nhất quán ở việc bài trừ mê tín dị đoan, phản đối mọi hành vi lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo để trục lợi và khuyến khích Phật tử thực hành tín ngưỡng bằng chính tín, trí tuệ và lòng từ bi.

Vì vậy, việc dựng nên các câu chuyện “linh hồn hiện về”, “vong nhập”, “báo mộng” để câu kéo người xem hoàn toàn không thể được coi là biểu hiện của đức tin Phật giáo. Đó là sự lợi dụng yếu tố tâm linh nhằm phục vụ mục đích cá nhân và làm sai lệch nhận thức của cộng đồng.

Một nén hương được thắp lên bằng lòng thành kính, một phút mặc niệm xuất phát từ sự biết ơn và một hành động tri ân chân thành luôn có giá trị đạo đức lớn hơn vô số lượt xem được tạo ra từ sự dàn dựng và dối trá.

Không chỉ vô đạo đức mà còn vi phạm pháp luật

Việc lợi dụng hình ảnh các anh hùng liệt sĩ, dựng chuyện mang màu sắc mê tín hoặc đăng tải các nội dung cột nhà, xúc phạm sự hy sinh của những người đã ngã xuống không chỉ là vấn đề đạo đức xã hội mà còn có thể dẫn đến trách nhiệm pháp lý.

Nhà nước Việt Nam luôn tôn trọng và bảo đảm quyền tự do ngôn luận, quyền tự do biểu đạt của công dân.

Tuy nhiên, đó không phải là quyền tuyệt đối và càng không phải là “giấy phép” để bất kỳ ai được tùy tiện phát tán thông tin sai sự thật, xuyên tạc lịch sử, lợi dụng tín ngưỡng hay khai thác nỗi đau của cộng đồng nhằm trục lợi trên không gian mạng.

Điều 25 Hiến pháp năm 2013 ghi nhận quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí và quyền tiếp cận thông tin của công dân.

Đồng thời, khoản 2 Điều 14 Hiến pháp cũng quy định rõ rằng quyền con người và quyền công dân chỉ có thể bị hạn chế theo quy định của luật trong trường hợp cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, đạo đức xã hội và sức khỏe của cộng đồng.

Điều 8 Luật An ninh mạng năm 2018 (sửa đổi năm 2025) nghiêm cấm hành vi sử dụng không gian mạng để đăng tải thông tin bịa đặt, sai sự thật gây hoang mang trong nhân dân; xúc phạm danh dự, nhân phẩm của cá nhân; xâm phạm quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân hoặc thực hiện các hành vi trái pháp luật khác.

Đối với hoạt động trên mạng xã hội, khoản 1 Điều 101 Nghị định số 15/2020/NĐ-CP của Chính phủ, đã được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 14/2022/NĐ-CP, quy định cá nhân cung cấp hoặc chia sẻ thông tin giả mạo, thông tin sai sự thật, thông tin xuyên tạc, cổ súy hủ tục, mê tín dị đoan hoặc nội dung trái với thuần phong mỹ tục có thể bị xử phạt vi phạm hành chính, buộc gỡ bỏ thông tin vi phạm và áp dụng các biện pháp khắc phục hậu quả theo quy định.

Trong những trường hợp nghiêm trọng hơn, nếu cá nhân cố ý bịa đặt, dàn dựng hoặc phát tán thông tin sai sự thật nhằm thu lợi bất chính, xâm phạm quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân hoặc gây ảnh hưởng xấu đến an ninh, trật tự xã hội thì tùy theo tính chất, mức độ và hậu quả của hành vi, cơ quan tiến hành tố tụng có thể xem xét trách nhiệm hình sự theo Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa năm 2025), nếu có đủ căn cứ và đáp ứng đầy đủ các yếu tố cấu thành tội phạm theo quy định của pháp luật.

Trong bối cảnh mạng xã hội phát triển mạnh mẽ, việc xử lý nghiêm các hành vi lợi dụng sự hy sinh của các anh hùng liệt sĩ, lợi dụng yếu tố tâm linh hoặc khai thác nỗi đau của thân nhân để câu tương tác không chỉ nhằm bảo vệ trật tự pháp luật mà còn góp phần bảo vệ những giá trị đạo đức cốt lõi của dân tộc.

Không gian mạng không thể trở thành vùng “miễn trừ trách nhiệm” đối với bất kỳ ai. Mọi quyền tự do đều phải được thực hiện trong khuôn khổ của Hiến pháp và pháp luật, đồng thời phải được đặt trên nền tảng của lương tri, tôn trọng lịch sử và lòng biết ơn đối với những người đã hiến dâng cả cuộc đời cho Tổ quốc.

Gia đình, thân nhân các AHLS và đồng bào cả nước không cần những câu chuyện huyền hoặc mơ hồ, các AHLS khi hy sinh vì đại nghĩa dân tộc không cần những màn dàn dựng đầy nước mắt để được cộng đồng biết ơn.

Điều mà các anh xứng đáng nhận được là sự thật, là lòng thành kính và những hành động tri ân xuất phát từ trái tim.

Giữ gìn sự tôn nghiêm của nghĩa trang liệt sĩ vì thế không chỉ là bảo vệ một không gian tưởng niệm, mà còn là bảo vệ lương tri của xã hội, bảo vệ ký ức lịch sử của dân tộc và gìn giữ những giá trị nhân văn để truyền lại cho các thế hệ mai sau.

Tác giả: **Vững Nguyễn**